

heel groot volksbelang wordt gediend. Voorts mag niet worden vergeten de les der ervaring, dat het verbruik dikwijls kan worden gestimuleerd; dat verplaatsing in de geld-besteding veelal mogelijk is; dat, van wat nu voor andere dingen wordt uitgegeven, weer kan worden aangetrokken voor deze artikelen, zoodat de consumenten misschien meer dan de boven gestelde som van f100 gaan uitgeven voor de groenten enz. Zulke verplaatsingen zien men meer. Men ziet ze ook meestal samengaan (en hierin verschil ik van gevoelen met een der brief-schrijvers) met de verlaging der prijzen. De hoge prijzen schrikken de menschen af; ze worden, zou men kunnen zeggen, moedeloos en besteden hun koopkracht aan andere dingen.

Doch, indien ook dan nog niet alle voorraden zouden kunnen worden verkocht, dan treedt in, wat ik zou willen noemen, de natuurlijke orde der dingen, n.l. dat de producten te niet gaan door zelfvernietiging. Men verstaat wel wat ik hiermede bedoel: het bederf der goederen, waardoor zij voor de consumenten ongeschikt worden. Dan moeten die goederen worden weggeworpen en ook hierbij zal het hart dikwijls schreien, doch dan is de mensch, en vooral de Christen verantwoord, omdat hij zichzelf mag verzekeren, dat hij zijn uiterste krachten heeft ingespannen.

s Gr.

A. SCHILDER.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

Huiswerk.

Op de Jaarvergadering van de Vereeniging van Onderwijzend Personeel aan Protestantisch Christelijke Kweekscholen kwam de kwestie van het huiswerk aan de orde. Dat was een goede greep van het Bestuur. Als de scholen weer rustig gewerkt hebben van begin September tot einde December, als dan juist het Kerstrapport aan de leerlingen is uitgereikt, heeft men op bijna alle scholen klachten over te veel huiswerk moeten hooren. Vooral de meisjes, die behalve de gewone vakken ook nog de Nuttige Handwerken hebben te verzorgen, krijgen het te kwaad. De Hoofdspecteur Brants, die mede op de vergadering aanwezig was en zich in de discussie mengde, was van oordeel, dat de Kweekscholen in het werk, dat ze van de leerlingen vragen, over de grens gaan. Het is wel eens aangenaam, een dergelijke uitspraak uit de mond van iemand, die zoo nauw met heel wat Kweekscholen in aanraking komt, te hooren. We moeten immers ook wel eens hooren, dat nu de Kweekscholen eigen examens hebben, het peil van het onderwijs heel wat gedaald is, wat dan zou blijken uit het feit, dat het staatsexamen heel wat moeilijker zou zijn dan het eindexamen.

Maar aan het woord van den heer Brants is ook een heel onaangename kant. Het is geen geringe beschuldiging aan het adres van leeraren, dat ze te veel van hun leerlingen vergen, wat dan vaak later pas aan de dag komt in zenuwoverspanning, enz. Ook de inleider, de heer Strikwerda, kwam met cijfers van schooluren en huiswerkuren, die de vraag doen rijzen, of de jonge menschen ook nog wel uren overhouden voor een behoorlijke slaap en de noodzakelijke ontspanning.

Men dient zich in dezen voor overdrijving te wachten. Men kan inderdaad te veel van de jonge menschen vragen. Ofschoon er ook een ander uiterste is, n.l. dat men van de meening uitgaat, dat onze opgroeiende schooljeugd toch vooral thuis niets meer te doen moet hebben. De schooluren zouden dan reeds voldoende zijn, om de noodige kennis aan te brengen. De vrije uren, de vrije middagen moeten dan besteed worden voor spel en sport, voor liefhebberijen en vrije lectuur. Nu zal niemand bezwaar hebben tegen wat vrije uren voor de groeiende lichamen, de rijpende geesten. Er moet wat tijd overblijven voor het gaan in een eigen gekozen richting, maar alle uren, die buiten de school vallen, kunnen daarvoor niet opgevraagd worden. Dan vergeet men al te veel, dat niet allen hun tijd goed weten te besteden. Krijgt het voetbalveld dan niet te veel tijd en aandacht? Zeker mag het in het algemeen van belang geoordeeld worden, dat jonge menschen leeren werken, hun tijd bezet hebben, ook thuis zuinig op hun uren leeren worden. Wanneer men er bang voor gaat worden, dat jongelui het flink druk hebben, krijgt men niet veel meer gedaan. Mij is een school bekend, waar men maar weinig huiswerk durft op te geven en om dat nog afgedaan te krijgen, blijven de leerlingen het maar gauw in school maken, onder toezicht van de leeraren. Van zelfstandig werken komt zoo natuurlijk niets terecht, van inspanning, training van de wil, taaiheid valt geen sprake. Men kweekt een slap geslacht, dat voor de toekomst niet veel goeds belooft.

Op bovengenoemde vergadering bleek ook nog, dat er dikwijls een groot bezwaar verboden is aan de proefwerken, vooral zoo tegen de tijd, dat er een rapport gegeven moet worden. Dan hoopt het werk zich op en de jongelui werken halve

nachten. Zoo iets gaat niet en de resultaten van zulk werk moeten teleurstellen. Daarom valt te overwegen de repetities meer regelmatig over de kwartalen te verdeelen. Een belangrijk ding is ook, dat de opgegeven lessen worden overhoord. Wie maar doorgaat met bespreken of dicteeren en dan voor het rapport eens even moet onderzoeken, of de zaak er wel inzit, bezorgt de jongelui bange dagen en zichzelf teleurstellingen. 't Is ook niet altijd billijk, het rapportcijfer te bepalen naar een enkel repetitiecijfer. Zoo iets weten de jongelui handig aan te voeren, wanneer vader dat eene cijfer toch wel wat al te laag vindt.

Ik noem er vader bij, want inderdaad hebben we hier een vruchtbare terrein voor de samenwerking tusschen huis en school. Die twee mogen ook bij het voortgezet onderwijs geen vreemden van elkander zijn. Onderlinge waardeering en eendrachtige samenwerking verdubbelt het resultaat van het werk.

De zaak blijft in de Vereeniging van Kweek-schoolpersoneel aan de orde. Een volgend jaar wordt er weer over gesproken. De zaak moet ook in de huisgezinnen aan de orde blijven. In 't algemeen willen de ouders wel, dat de kinderen ook 's avonds wat te doen hebben. Een jeugd in ledigheid doorgebracht, dat zien we wel, levert niet veel goeds. Maar tegen alle overdrijving, tegen afbeulen, om eens een zwaar woord te gebruiken, moet worden gewaakt.

Gr.

G. MEIMA.

ZENDING EN EVANGELISATIE

Evangelisatie-motieven uit de werken van Mevrouw Bosboom-Toussaint.

XIV.

Weér afgedwaald.

III.

Gideon en Cosmo zijn twee praegnante persoonlijkheden. Volslagen contrasten, doch in wie de wonderlijk saambindende macht der genade zich openbaart. Gideon is steeds dezelfde, Cosmo daarentegen is de altijd uit den band springende man van uitersten. Hij was van bakboord naar stuurboord geslagen, doch wordt door Gideon weer op de rechte plaats gebracht.

Gideon is rank en veerkrachtig, Cosmo een man van stalen geest en van ijzeren wil. Er is bij hem een geweldig schier onwederstandelijk dringen naar daden. Gideon toont zich een Fénélongestalte, die de oorzaak van het kwaad, dat aangericht was, liever bij zichzelf dan bij een ander zoekt. Hij ontleent aan de kracht der heilige dingen het vermogen tot groote daden. Cosmo daarentegen is ja loersch en achterdochtig.

Al de eigenaardigheden van het raadselachtige, onpeilbare en ondoorgrondelijke menschenhart zien wij in Cosmo. Maar toch is het bij hem geheel anders dan bij Willem van Aalst, ook een scherp geteekend figuur in mevrouw Bosbooms geschriften. Van Aalst doet denken aan een akker, die veelvuldig beurt en door den regen menigmaal gedrenkt is; maar inplaats van vruchten brengt hij slechts distels en doornen voort — enkel onkruid. Hij is door het Woord Gods beschenen, zonder er door verlicht te worden.

Op het levensveld van Cosmo zijn helaas óók allerlei distels en doornen. Maar naast den stekeligen doorn vinden wij bij hem toch ook de geurige en kleurige roos. „Een lilië onder de doornen”, mag als zijn sprekend vignet gelden.

Gideon Florensz is een exemplar van een uitnemend arbeider in de Evangelisatie. Een man met een teer hart, een ruimen blik, een groot en blijmoedig geloof. Daardoor wordt hij niet moede om te blijven bidden en hopen, niet tegenstaande Cosmo lang, o zoo lang in zijn afkeerigheid en wederspanning volhardt. In hem zien wij op treffelijke en treffende wijze, hoe het werk der Evangelisatie om tot vollen wasdom te komen een voortdurende, verstandige leiding en zorg behoeft.

Nog een belangrijke gedachte wordt ons in de verhouding van Gideon en Cosmo duidelijk aangewezen, n.l. dat wij in den Evangelisatie-arbeid heel anders moeten spreken en handelen ten opzichte van personen, die de waarheid van nabij gekend hebben, dan tot wie van het Woord Gods ten eenenmale vervreemd zijn. Wij zijn van nature allen zondaren, maar het maakt een zeer groot verschil of gij met een weerspanning en hoogmoedigheid, dan wel met een boetvaardig en ootmoedig zondaar te doen hebt. De hoogmoedige wil zich tot allen prijs tegenover God op de been houden. Hij wil met God disputeeren en debatteeren. Zoo is het bij Willem van Aalst. Maar in de ziel van Cosmo kwam door de werking des Heiligen Geestes een nederige glooiing, een uitgegraven bedding voor het water des levens.

De hoogmoedige wil van genade en erbarming niet hooren. Hij zou de enge poort, als het aan hem stond, wel willen afbreken, terwijl de ver-

ootmoedige genade afsmeekt om laag en diep te bukken.

Cosmo gevoelt, dat hij afweek van het grootste boven alles, zonder hetwelk hij niet gerust leven en nog minder in vrede sterven kon: van het geloof en van de genade Gods in Christus Jezus. Bij den van God vervreemde is dat gevoel niet. Hij kan het maar al te goed missen, wil er zelfs niets van hooren. Toen de slagboom tusschen hen beiden maar eerst gebroken was, kon Gideon met Cosmo van hart tot hart spreken. Bij den ongelovige is hiertoe niet het minste aanrakingspunt. 't Is al veel, zoo gij hem in het geweten kunt treffen. Die buiten zijn, bezien de religieuze dingen slechts van de buitenzijde en blijven daarbij staan. Zoo verstonen de Joden uit Jezus' dagen de gelijkenissen geheel in natuurlijke zin. Zij konden 's Heeren Geest niet in de letter hooren. Daartoe is een hooger orgaan noodig dan het natuurlijk gehoor, n.l. het hooge zintuig des geloofs. Al glijpte bij Cosmo het rad ook een poos van de spil af, het kwam toch weer op zijn plaats. De gaven der Gemeene Gratie kunnen teloor gaan, maar de gaven der particuliere genade, al geraken ze soms ook diep onder het stof, komen toch op 's Heeren tijd weer aan het licht.

Slotom van al wat wij hier opmerkten is het woord van den Prediker: „God zoekt het weggedrevene”. 3: 15, vgl. Ezech. 34: 16. Daarom moeten wij bij al onze zorg en bekommernis ten aanzien van den Evangelisatiearbeid, alles vol rustig vertrouwen in 's Heeren handen overgeven, die niet heengaat, ook waar zij, aan wie we veel hebben gearbeid, zich van ons afkeeren, en getrouw blijft, ook waar zij Hem verloochenen. Hij regeert ook over onze dwaasheid en over onze zonden. Dat wordt ons zeer duidelijk in de geschiedenis van Cosmo.

Het aanvankelijk terechtgebrachte, dat voor ons oog verdwijnt, brengt de Heere te Zijner tijd, vaak op ongedachte wijze, weer terug. Laten wij daarom, inplaats van met bekommernis en vrees de weer afdolenden steeds onrustig achteraan te staren, geloovig en biddend opzien tot God:

„Verlaat niet wat Uw hand begon,
O Levensbron,
Wil bijstand zenden.”

De arbeider in de Evangelisatie heeft in zijn opzoekend en terugzoekend werk der Christelijke liefde geen kracht, dan die hem toekomt van den Heere.

H.

J. P. T.

DE PERSCHOUWT

De Ekering over het chiliisme.

Wij citeerden Ds Ekering in diens bestrijding van Ds Berkhoff. Daarom geven we ook het vervolg van de historie:

Voor eenige weken schreven wij in dit blad eenige regelen over Handelingen 15: 16, waarin werd aangegeven, hoe de apostel Jacobus, onder de onpeilbare leiding des Heiligen Geestes, op de Kerkvergadering te Jeruzalem, van de daar aangehaalde profetie uit Amos 9 een verklaring geeft, die lijnrecht staat tegenover wat de Chiliasten op hun standpunt in die profetie moeten lezen. Het Chiliisme toch, schreven wij, kent aan het volk Israël, vleeschelijk uit Abraham gesproten, als vleeschelijk volk nog een bijzondere positie toe in de Nieuw-Testamentische bedee-ling. Wij zeiden daarbij nog: „niemand sterker dan „de Heere Jezus Christus en Zijn apostel Paulus hebben deze chiliastische verwachtingen voor Abraham's „zaad naar het vleesch weersproken (reeds toen „leefden die) — gelijk ook de Kerkvaders (Augusti- „nus!) het weerstonden, en de Kerk en in Roomschen „en in Lutherschen en in Gereformeerden vorm dit „heeft gedaan”.

Dit ons artikel geeft Ds A. M. Berkhoff te Sneek aanleiding om in zijn orgaan „De laatste dingen” (1e jaargang No. 6) er over te klagen, dat ook Ds Ekering in het „Hervormde Amst. Kerkblad” (sic!) „schijnt te meenen, dat alles kan, als het gaat over het duizendjarig rijk”. Want, zegt hij, „bij zulk een apodictische uitspraak had toch wel met ernst de vraag onder de oogen gezien moeten worden: wat bedoelt dan Jezus met toekomst-schilderij in Matth. 24—25, en wat Paulus met de behandeling van het Israëli- tisch vraagstuk in Rom. 9—11?”

Deze repliek van chiliastische zijde op ons artikel is wel buitengewoon zwak!

Om meer dan één reden.

Vooreerst — waar wij in hoofdzaak schreven over Handelingen 15: 16 had primair weerlegd behooren te worden, dat Jacobus' uitlegging der Amos-prophetie de juiste is. Ds Berkhoff had moeten aantoonen, dat Jacobus hier ernstig dwaalde, de Chiliasten daarentegen gelijk hadden in de eenige nitteggang, die zij op hun standpunt consequent aan Amos 9: 11, 12 geven moeten. Maar daarover geen woord — de heele hoofdkwestie van ons artikel, n.l. Handelingen 15: 16 wordt zelfs niet aangeroerd! Dit is wel een zonderlinge wijze van polemiseren!

In de tweede plaats — Ds Berkhoff laat volkomen onweersproken ons zeggen, dat de Kerkvaders en de Christelijke Kerk de Chiliastische verwachtingen